

SLOVENSKI UČITELJ

1913

VERI

OMIKI

UZGOJI

GLASILO SLOVENSKIH KRŠČANSKIH
UČITELJSKIH
IN KATEHETSkih DRUŠTEV

ŠTEV. 10. LETNIK XIV.

TISKARJA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

Vsebina:

	Stran
Katoliški učitelj — pravi vzgojitelj narodov. (J. Grad)	217
Zunanost verskih vaj v šoli. (Viktor Švigelj)	220
Kako more šola sodelovati, da se varujejo in utrdijo temelji soci- alnega reda. (Marica pl. Kleinmayr)	223
Ovca. (Učna slika.) (J. K.)	225
Katehetski vestnik	228
Učiteljski vestnik	230
Vzgoja	233
Raznoterosti	235
Slovstvo in glasba	239
Listnica uredništva	240
Razpis učiteljskih služb. (Na ovitku.)	

„Slovenski Učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 kron. (Naročnina in članarina za „Slomškovo zvezo“ 5 kron; naročniki-člani „Društva slovenskih katehetov“ plačajo tudi 5 kron.) Spisi in dopisi se pošiljajo uredništvu do 4. vsakega meseca. Reklamacije, naročnino, dopise sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: A. Čadež, katehet v Ljubljani; Fr. Jaklič, nadučitelj, drž. in dež. poslanec.
Natisnila Katoliška tiskarna. — Oblastem odgovoren Ivan Rakovec.

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih
 in katehetskih društev.

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slov. katehetov“.

Letnik XIV.

V Ljubljani, 15. oktobra 1913.

Štev. 10.

Nadučitelj J. Grad:

Katoliški učitelj — pravi vzgojitelj narodov.

(Referat na kongresu slovanskih katoliških pedagofov.)

(Konec.)

Pa tudi o r g a n i z a t o r naj bo katoliški učitelj. V prvi vrsti bodi sveta dolžnost vsakega katoliškega učitelja, da je član svoje stanovske katoliške organizacije, da je pri nas član »Slomškove zveze«. Katoliški učitelj, ki nima toliko stanovske zavednosti in ne toliko poguma, da bi vstopil kljubovaje vsem pomislekom, vsem nasprotstvom v »Slomškovo zvezo«, ni pravi katoliški učitelj. Desetletja je dičila podoba največjega slovenskega pedagoga Antona Martina Slomška prejšnje skupno stanovsko glasilo slovenskega učiteljstva — a zavrgli so jo. Vstali pa so možje-junaki, visoko so dvignili podobo našega vzornika in zaklicali: Ne! vsi te nismo zavrgli! Mi, katoliški učitelji smo te izbrali za vzor, nam bo svet tvoj spomin! Mi hočemo hoditi tvoja pota, mi hočemo klicati kakor si klical ti narodu svojemu: »S v e t a v e r a b o d i v a m l u č , m a t e r i n j e z i k p a k l j u č d o p r a v e o m i k e ! « In društva, katero si je izbralo za vzor tako velikega moža, naj bi se sramoval katoliški učitelj?

Ljubi tovariši, cenjene tovarišice! Oklenimo se katoliške stanovske organizacije z vsem srcem, dvigajmo njen ugled, utrjujmo njeno moč! Pa tudi druga društva so važna zlasti za naš narod, za naše ljudstvo. Vsa naša katoliška društva potrebujejo inteligentnih moči in po deželi je učitelj poleg duhovnika največkrat edini inteligent. — Če toliko učiteljev žrtvuje svoje moči nasprotnim društvom, zakaj bi se katoliški učitelj bal posvetiti svoje moči in svoj prosti čas dobrim, katoliškim društvom?

V naših mladinskih organizacijah velikokrat primanjkuje predavateljev, voditeljev. Ne sramuj se, katoliški učitelj, stopiti na čelo našim mladeničem, delavcem itd.! Bodi celo ponosen, da si zmožen kaj takega, saj ti to pridobiva ugled in moč! In v gospodarskih organizacijah, kako lepo polje ima tu učitelj, koliko lahko stori svojemu narodu, koliko lahko pripomore do sreče in blagostanja svojega ljudstva!

Katoliški učitelj ne sme zanemarjati lastne izobrazbe. Oprostite mi, da tudi o tem govorim. Zdi se mi, da bi drugače izpustil važno poglavje. — Učitelj mora vse življenje izpopolnjevati svoje znanje, če hoče ustrezati

toku časa in ljudskim potrebam. To izpopolnjevanje svojega znanja pa zajema iz strokovnega časopisja in iz knjig.

V svetnem vrvenju igra danes največjo vlogo časopisje; tu veljaj za vsakega katoliškega učitelja geslo: »Ne berem in ne podpiram ničesar, kar ni katoliškega.« Pač pa bodi vsak katoliški učitelj reden bravec in podpornik katoliških časopisov, zlasti našega stanovskega glasila »Slovenskega Učitelja«, to je najmanj, kar se more od katoliškega učitelja zahtevati. Kakor zajema katoliški učitelj svojo moč, svoj pogum iz studenca žive vere, tako naj zajema svojo izobrazbo in duševno hrano iz »Slovenskega Učitelja« ter iz drugih katoliških časopisov in knjig! Čemu se gati po strupeni hrani, ako imamo zdrave in tečne dovolj! Strupeni hrani je podobno protiversko časopisje. Gorje katoliškemu učitelju, ako sega po taki hrani! Bodi še tako trden in prepričan katoličan, ako bereš protiverske časopise, moraš postati mlačen, brezbrizen in slednjič popolnoma hladen za vse krasne ideale, ki morajo dičiti katoliškega učitelja. Pridobiti iz tega časopisja itak ne moreš ničesar, pač pa boš veliko izgubil: veselje do verskega življenja, spoštovanje do Cerkve in do njenih služabnikov, slednjič pa tudi dušni mir. In kdo ti to nadomesti, kdo povrne, kar si izgubil? Tisti, ki so te pripravili ob največji zaklad — sv. vero, gotovo ne; in tisti, ki so ti oropali dušni mir, ki so ti zagrenili življenje in ti vzeli vse veselje do poklica — tudi ne! Proč torej z grešnim branjem proticerkvenih časopisov!

Učitelj mora stopiti pred otroke veselega srca, vedrega duha. Veselje in sreča, ki seva iz otroških oces, naj bo odsev učitelja! Vprašam vas pa: Ali je mogoče stopiti učitelju v razred z veselim obrazom, ako divja v njegovem srcu vihar, ako se mu zbuja dvomi, ako je sam s seboj nezadovoljen?

In zakaj nekateri katoliški učitelji še vedno radi segajo po nasprotnem časopisu? Ta pravi, da bi rad izvedel, kako pišejo o njem; drugi hoče slišati »oba zvana«, tretji je radoveden itd. O, kako prazni so ti izgovori! Ako te nasprotni časopisi blatijo in zasramujejo, ker je pač taka njih navada, ali ni naivno, da jih še podpiraš ali celo plačuješ, ali ni nespametno, da jih sploh pogledaš. Skrbj samo, da imaš lahko in čisto vest! Kar se pa tiče takoimenovanih »obeh zvonov«, ti pa tole povem: »Nikjer drugod zvonovi tako lepo ne pojó, kakor v domači fari. Krasno so ubrani zvonovi v naši fari — katoliški stranki; širom slovenske domovine zvoné ter prinašajo narodu tolažbo in mir. In izmed teh zvonov se čuje zvonček, srebrnočist in mil, vrli prijatelj in znanec tvoj »Slovenski Učitelj«! Tega poslušaj! Njegov glas naj ti pretresa dušo in srce, in miren boš in srečen boš, kakor je miren in srečen le veren človek ob glasu svetonočnih zvonov!

In ko si sam s seboj na jasnem glede časopisov in knjig, se spomni še ljudstva. Ukaželjno je naše ljudstvo in rado bere; zlasti mladina bere vse, kar dobi. Ti pa, katoliški učitelj, si dolžan skrbeti, da se katoliško ljudstvo ne bo zastrupljalo s protiverskim čtivom, kajti le malo časa zado-

stuje preprostemu človeku, pa mu čitanje protiverskih časopisov zmeša pojme, pa mu pristudi molitev, cerkev, duhovnika in ves trud, ki sta ga imela ti in katehet v dolgih letih, bo zaman; vse nade, ki sta jih gojila, bodo uničene. Stala bosta žalostna in potrta ob razvalinah svojih upov, svojih nad.

Velik je boj, ki ga bñje v današnjih dneh časopisje. In katoliški učitelj mora tudi v ta boj poseči — previdno in modro — pa odločno. Ljudstvo mora brati in čim več bere, bolje je. Zato pa zbirajmo to ljudstvo v katoliških izobraževalnih društvih. Tu naj bo ognjišče, okoli katerega zberimo vse, kar se zbratj dá. Z gorečo besedo opisujmo ljudstvu nevarnost, ki mu preti po protiverskem časopisju in vsekdar bodimo na straži!

Težko bo to tuintam, pa ako smo pridobili pri ljudstvu kot vrli učitelji in dobri svetovalci ugled, kakršnega mora vsak katoliški učitelj imeti, bo vendar šlo. Le odnehati ne smemo, ker nič se tako ne maščuje kakor brezbržnost in popustljivost.

Bog nas je postavil na odlično mesto med ljudstvom in pred njim se bomo morali zagovarjati za vse hudo, katero bi bili lahko zabranili, pa tega nismo storili. Narodovi učitelji in vzgojitelji smo in zato smo dolžni, da mu kažemo rešitelje, a še bolj sovražnike.

Preden končam, si ne morem kaj, da ne bi se spomnil one velike Gospe, ki nam je vzgojila največjega Učitelja in pedagoga: — Matere božje! Da! Katoliški učitelj bi ne bil popolen, ako bi ne bil vnet častilec Marijin. Saj je zavest, da čuje nad nami skrbna in dobra Mati, tako sladka, tako tolažilna! Njej se izročajmo v varstvo, njej priporočajmo ljubljeno mladino, k njej vodimo ljudstvo slovensko!

Ljubljenec Marijin je narod slovenski. To nam je Marija pokazala ob groznih turških vojskah, to nam kaže še dandanes, ko nam deli tako obilnih milosti na slavnoznanih božjih potih. — In narod slovenski ljubi svojo nebeško Mater in ji je vdan od srca. To pričajo krasne slavnosti njej na čast, brezšteviline cerkve in cerkvice po naših gričih širom slovenske domovine in moleki, ki se ovijajo okrog rok vseh vernih Slovencev od nežnega deteta do trudnega starčka. O, tudi v naših rokah, predragi tovariši, cenjene tovarišice, naj se vrste drobne jagodice Marijinega orodja, bodimo tudi mi junaki sv. rožnega venca!

Pa bi rekli sedajle nasprotniki naši: »Naslikal nam je angela v človeški podobi.« — Ne tako! Naslikal sem vam samo moža, to pa celega moža, ki ima prepomembno ime: »katoliški učitelj«. —

Tak je ta mož, katerega nasprotniki verske šole imenujejo hinavca; tak je mož, o katerem piše nasprotno časopisje, da je neznačajan; tak je ta mož, o katerem trdijo, da je izdajalec.

Bratje in sestre! Preproste so bile moje besede, pa prišle so iz bratskega srca, zato naj najdejo odmeva v bratskih in sestriških vaših srcih!

Razšli se bomo; s seboj pa poneseimo sladko zavest, da nismo osamljeni v boju za svete ideale, da nas je mogočna bojna četa in z nami je

Bog in verno ljudstvo. In če je z nami Bog, kdo bo zoper nas? Kvišku srca, pa hitimo na svoja mesta med naše ljudstvo in bodimo vsekdar hrabri predbojevniki za najdražje narodove svetinje! Branimo pred sovražniki krščanstva sv. vero in znamenje ljubezni — sv. križ, ker v tem znamenju bomo gotovo zmagali! Naše geslo bodi vsekdar: »S r c e B o g u — d e l o n a r o d u !«

Viktor Švigelj.

Zunanost verskih vaj v šoli.

Molil je некоč Kristus — učenci so ga opazovali. Ganilo jih je; vsi navdušeni ga prosijo: »Uči nas moliti!« Zgled Jezusov kaže, kako močno in blagodejno vpliva pobožno vedenje pri molitvi. Zato ni čuda, ako sili katehetu ta prizor pred oči, ko vstopa v šolo, ki jo prav lepo imenuje Wiedemayr: »Exerzierplatz der kleinen Beter« (Erklärung des vom österr. Ep. app. Kl. Katechismus str. 31). Učence je treba vaditi v molitvi, a tudi lepe zunanosti pri tem manjkati ne sme. Lepa zunanost je krasna posoda, v kateri se nahaja najlepša stvar človeškega srca, namreč molitev. Dobro jedi nihče ne mara, če je v grdi posodi: tudi molitev veliko izgubi vsled slabe zunanosti. Dostojna zunanost mora zlasti v šoli pri molitvi vladati. Kakšna naj bo in kako vpeljati lepo zunanost, o tem par vrstic.

* * *

Predvsem naj katehet skrbi, da učence nič ne moti pri molitvi. Moti jih pa lahko včasih že šolska deska, klop in nazorna učila, ako je kaj izrednega, novega videti na njih. Deska naj bo čista in snažna. Ako je popisana, bo učence kolikortoliko motila... Šolska klop! Dostikrat imajo učenci vseprek pred seboj: zvezke, berila, računice, držala, torbe, kruh, sadje, odgrizke. Kratkomalo: vsa ropotija je na šolski klopi. »Apagē«, proč s kramarijo in proč s »štantom«. Ako se že trpi knjiga, naj bo res učna knjiga, ki pa bodi zaprta.

Ko je to v redu, pride na vrsto oni starodavni »vstani«. »Vstani!« Pa veselo, čvrsto, hitro, naglo, prav po vojaško, pa vsi naenkrat. — Tak bodi ta »vstani«. Zdaj pogledaj, kakšen red je v vrstah. Kdor je bil pri telovadbi naših Orlov pri zadnjem katoliškem shodu, se bo rad spominjal onega prekrasnega rajalnege pohoda: vrsta za vrsto, kak slikovit red. »Ah, divno,« so vzklikali Čehi. Ni čuda, da pride marsikateri učitelj ob vse veselje, ker ni reda; red naj si napravi!

Na povelje »vstani«, naj vsak učenec zares vstane. Nikar naj se ne trpi, da bi se otrok naslanjal na klop, se opiral na komolce, da bi se majal in zibal ob klopi. Vsak naj stoji ravno in pokonci kakor sveča. Tu sem spadajo besede: »Vse pa naj se pošteno in po redu godi!« (1. Cor, 14, 40.) Mey (Vollständige Katechesen, str. 207) prav pošteno ožigosa tako naslanjanje na klopi (kar velja za cerkev, velja tudi za šolo), »da je neolikano in da ovira pobožnost«.

Silno važno je, kako drže otroci svoje roke pri molitvi. Ker je šolska molitev kratka, zato se priporoča, da otroci svoje prste stegnejo, polože roko ob roko, dlan ob dlan, palca drže v znamenju sv. križa, obe roki pa nalahko naslone na prsi, ne previsoko, ne prenizko. Molitev naj se ne dviga iz rezervarja za jedi, ampak iz srca. Prsti naj se ne povešajo navzdol, góri naj bodo obrnjeni. Komolce naj drže ob telesu.

Skož oči pride marsikaj slabega, tudi raztresenost pri molitvi. Ali si moremo kaj lepšega misliti, kakor da mladina nedolžne svoje oči obrača v Nedolžnega? Nedolžnost sama je za nedolžne oči! Naj Nedolžni obrača svoj pogled v nedolžno oko. Oči na križ ali na sveto podobo! Ampak ta križ bodi lep; umetnina naj bo. Proč s karikaturami! Učenec naj redno gleda na križ.

Zdaj začnemo: »V imenu...« Da, s križem je tudi velik križ! Otrok, ki se potruzi, da se v spoštovanja polni hvaležnosti do Boga, do Jezusa Kristusa kolikor se le more dobro prekriža, stori religiozno dejanje velike vrednosti, ki je dopadljivo Boгу, zanj pa koristno. Kako silno je potrebna ta vaja, nas uči pogled na starejše vernike. Veliko jih je, ki delajo križ tako, kakor da bi se bili navadili od poganskih zasmehovalcev zaničevati in smešiti znamenje zveličanja. In ravno zato, ker vidijo otroci na starejših ljudeh pogosto slabe zglede, zahteva stvar sama veliko večjo pozornost v začetku pri novincih, kakor tudi pozneje, dokler šolo obiskujejo. Dolžnost katoliškega učitelja je, da pazi na to, da se vsi učenci pred in po molitvi spoštljivo in pobožno pokrižavajo. (Mey l. c., str. 101.) Mey tudi zahteva, da naj se otroci tako pokrižavajo, kakor mašnik. (Enako uči tudi naš katekizem. Op. ured.) Tudi ni spodobno, da bi otroci delali križ s pestjo. Palec in pest imata vse drug pomen, in zato je res nespodobno s pestjo križ delati.

Križ bodi res križ, ne pa kak čiričari. Besede sv. križa in znamenje njegovo naj se vedno strinjajo. Torej prvi križ: (V imenu † Očeta); drugi križ: (in † Sina); tretji: (in Svetega † Duha. Amen.) Pri besedi Amen se roke sklenejo. Srednji katekizem ima: V imenu O†četa in Si†na in Svetega † Duha. Amen. Prvo sem dobil pri E. Gürtler (Vollst. Katechesen, Graz, Wien 1908, str. 18.), kar je tudi lažje naučiti otroke. Vendar to je moje lastno mnenje.¹

Velike pazljivosti in točnosti je treba tudi pri izgovarjanju. »Šolsko izgovarjanje naj se izpodrine že spočetka,« uči Mey (str. 49). Veliko napak je pri izgovarjanju. Prehitro, brezmiselno drdranje pri molitvi ni na mestu; varujmo pa se tudi one grozne, duhomorne počasnosti. Gotovo in ostro naj se poudarjajo važne besede. Če ne bo naglas dober, se otrok izgubi v naglico ali pa bo zvečil besede, potemtakem pa ne bo molitev nikomur podobna. Ne pretiho, pa tudi ne kričavo.

¹ Bolj pravilno je in manj zmede nastane, ako se »V imenu...« poprej izgovori, preden se roka dotakne čela in se tako prekrižava: »V imenu O†četa in Si†na in Svetega † Duha. Amen.« (Op. ured.)

Končno naj se noben otrok popreje ne usede, dokler ni res vsa molitev skončana. Tudi zadnji križ naj bo lep in spodobno napravljen.

* * *

Kar se pa zahteva od otrok, se mora še veliko bolj zahtevati in pričakovati od kateheta. Katehet naj bo živ zgled lepe molitve svojim otrokom. Že Mey omenja velikanski pomen pobožne zunanosti, ki jo opazujejo učenci na učitelju. Učenci, tako hoče Mey, sicer ne razumejo še molitve, niso še prodrli v globočino idej, ki jo nudi molitev, a učitelj, če se lepo zadrži, jim dá slutiti vso globočino, jih potegne v molitev in v vso njeno vsebino. Omenja prelep zgled škofa Narcisa na mučenico sv. Afro. Torej skrbi, da bodo otroci imeli živ zgled, utelešen zgled lepe molitve pred seboj.

Katehet mora skrbeti, da bo sam lepo molil, a pri tem ne sme pozabiti otrok. Učenci naj se zavedajo, da so nadzorovani tudi pri molitvi. Če se kaj zgodi, naj za začetek zadostuje resen pogled; ako to ne pomaža, naj se radikalno odpravi vsak nered takoj spočetka.

Splošno sem opazil, da učenci po uri bolj zbrano molijo, morda so zaradi kateheze bolje razpoloženi. Ob začetku naj se pa razpoloženje ustvari. Par potez — pa zadostuje. »Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi.« Take in enake misli je treba zbuditi, otrok takoj razume. Včasih pride kaka nesreča; kak bolnik hudo trpi; cerkvena slavnost je; prvo sv. obhajilo je pred durmi; za zdravje sv. očeta; na kratko: ljubezen je iznajdljiva. Malo besedi je treba, rahel opomin položi na srce, pa boš videl, kako zna otrok moliti! »Otroci, pobožno!« »Saj bomo,« odgovore neštetokrat. Še nikdar se nisem kesal svojih uvodov ob začetku ure. Saj tudi tu velja: »Preden začneš moliti, se pripravi!« Nočem pri tej priliki govoriti o notranji pobožnosti, ker bi bilo odveč; znano je namreč: »Česar je polno srce, rado iz ust gre.« Tudi bi bilo dobro tu poudariti temeljit pouk o potrebi milosti božje. »Brez mene ne morete ničesar,« je rekel Kristus. Vsaka drobtina v našem dušnem in v telesnem življenju je dar njegove roke — otroci se na ta način navajajo k razumni molitvi; kjer pa je dobra, goreča, razumna molitev, tam bo vedno tudi primerno, lepo in pobožno obnašanje.

Delajmo na to končno, da se otroci privadijo vljudnosti, lepega obnašanja sploh. Če bo otrok vljuden, če se bo lepo obnašal proti bližnjemu, se bo prav gotovo tudi lepo obnašal do Boga pri molitvi. Kako je že rekel lord Chesterfield: »Bolje je zate, da kako na tla padlo pahljačo vljudno podaš, kakor če bi 100 funtov šterlingov nerodno podaril.« Če to velja za ljudi, koliko lepše in boljše se je treba obnašati nasproti Kristusu, Bogu!

Dalo bi se marsikaj še povedati o pravi gonilni moči vsake lepe zunanosti pri molitvi, namreč o ljubezni božji in o strahu božjem. Vendar, zdi se mi, da bi bilo odveč o tem pisati.

Morebiti se bo zdelo marsikaj temu ali onemu malenkostna stvar, pa prav malenkosti včasih odločujejo. »Blagor tebi, zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, postavim te čez veliko.« Zato naj bo stvar vsakega dobrega kateheta, da skrbi za dobro, korektno in lepo zunanost pri molitvi. »Noli subtrahere a puero disciplinam« se bere v »Pregovorih« (23, 13), kar naj velja tudi za lepo zunanost pobožnih vaj v šoli.

Marica pl. Kleinmayr:

Kako more šola sodelovati, da se varujejo in utrdijo temelji socialnega reda.¹

Živimo v času, ko se širijo blazne prevratne ideje, ko se množi število anarhistov in mednarodnih socialistov. Socialne revolucije preté izpodkopati temelje družabnega reda. Naravne vezi, ki so po božji volji in naredbi spajale delodajalce in delavce, so zrahljane. Gospodarji in posli so med seboj deloma v pravem bojnem stanju. Nižji sloji zahtevajo enakopravnost z višjimi. Cerkev hočejo oropati blagodejnega vpliva na človeško družbo, vero smatrajo kot privatno stvar, naravno vzgojo otrok kot državno skrb, svetnim vladarjem hočejo omajati njih prestole. Anarhisti in socialisti nočejo priznati nikake avtoritete; njih stremljenje teži za tem, da bi prevrgli obstoječi družabni red. Zahtevajo, da bi bili v družbi vsi enaki, dasi je ta zahteva protinaravna in neizvršljiva. — Tudi prvotno, naravno organizacijo, družino, hočejo razdružiti. Če bi se posrečilo to razdejanje, ki se je lotilo celo družinskih zvez, potem stojimo ob grobu človeške družbe.

To je delo ljudi, ki jim je izginil razum za človekov namen in človekovo nalogo na zemlji, za pomen stvarstva, za svetovno urejen načrt božji. »Obljubljajo svobodo in srečo, prinašajo pa le sužnost in bedo.« »Dokler so vladala v človeški družbi krščanska načela, je bila zajamčena vladarjem avtoriteta, ljudstvu svoboda. Ko je pa začelo med narodi pojematí krščanstvo, je trpela zdaj avtoriteta, zdaj svoboda.« Samo v luči krščanstva spoznamo temelje, na katerih sloni vsaka socialna zgradba. Ako se oddaljujemo od krščanstva, se oddaljujemo zajedno od stebrov družbe, ki mora vsled tega propasti. S propadom krščanskih naredb propadajo zajedno najmočnejši, najpotrebnejši stebri človeške družbe. Zato pa zakličimo človeški družbi: Nazaj h krščanstvu!

Človek ni le individualno, marveč tudi socialno bitje. Stopi že po družbi na svet, namreč po družini. V človeško družbo ne stopi samostojno, marveč po skupnosti — po družini. Ker pa mora človek ne vsled svoje lastne volje, marveč radi svoje socialne narave živeti v družbi, sledi iz tega, da je po naravi in božji uredbi dolžan, gibati se v mejah družabnega reda. Njegova prostost ne more biti neomejena. Podvreči se mora

¹ Predavanje na kongresu slov. kat. pedagožov.

potrebnim naravnim zakonom. Ti pa nikakor ne uničujejo človeške prostosti, marveč jo zavračajo samo v njene naravne, od razuma in pravičnosti zahtevane meje. Gotovo nalaga družabno življenje človeški prostosti nekake žrtve. Toda to so potrebne, po bistvu in namenu družabnega življenja zahtevane žrtve, take žrtve, ki se bogato nadomestijo po socialnih pravicah in dobrinah. Vsak ima pravice in vsak ima dolžnost, spoštovati pri bližnjiku te pravice. Ni pravice brez dolžnosti, ni svobode brez vezi. Iz dolžnosti izvirajo pravice. Če pa pomislimo nasprotno, da nima noben človek po naravi pravice do neomejene prostosti, tedaj pa niti ne bomo imenovali tega žrtev, če se človek ukloni od narave in razuma zgrajenim mejam; marveč je to le njegova dolžnost in kršenje teh mej je krivica. Dočim človek od narave in razuma gnan išče in najde v državljanski družbi izpopolnitev svoje omejenosti, nastane za njega dolžnost, da vrši svoje delovanje v mejah, ki jih zahteva družabno življenje. In tako deluje posameznik za dobrobit skupnosti. S tem, da je človek delaven v družabnih mejah za zadovoljitev lastnih potreb, deluje zajedno v zmislu splošnega blagra. Bilo bi proti naravi človekovi, ako bi hotel posameznik doseči svoj lastni blagor, ne da bi se oziral na druge. Državljska skupnost, kakor jo zahteva razum, je harmonična celota, v kateri se vsi deli v medsebojnem delu podpirajo drug drugega. Kakor pa človek ne more zahtevati svojih potrebščin naravnost od družbe, tako tudi ne more zahtevati družba, da bi posamezniki delovali neposredno za skupni blagor.

Ker mora tedaj človek delovati v družbi in za družbo, zato ima vzgoja nalogo, da usposobi posameznika za koristnega, vrlega člana človeške družbe. »Vzgajati moramo otroke za državo na zemlji in za državo božjo.«

Zabloda anarhije in prevrata je otrovala več ali manj že vse javne življenje. Takemu usodepolnemu početju mora šola staviti jezove.

»Šola je oni kraj, v katerem se mora pričeti boj, če se hočemo obvarovati nevarnosti, ki nam preti od znotraj prav tako močno kakor kak napad od zunaj.« (Tako neimenovan vojskovodja.)

In kako mora šola delovati, da uravna zahteve današnjega socialnega gibanja?

1. S tem, da sprejme v svoje okrilje tudi državljanski pouk oziroma državljansko vzgojo.

2. Da neguje v otrocih spoštovanje do avtoritete, čut za izpolnjevanje dolžnosti, da vceplja čednost poslušnosti, da krepi voljo ter tako vzgaja močne značaje in da zbuja pravo človekoljubje.

* * *

Šola naj postane predpoda državljanskega življenja, ki naj o njem dobe pojem tudi že otroci ljudske šole; saj izpolnivi predpisano šolsko dobo, stopijo v praktično življenje, ki jim ne bo prizanašalo s svojimi zahtevami. V času, ko je poklican vsak, da izvršuje državljanske dolžnosti, v času splošne in enake volilne pravice je pač nujno potrebno, da

se goji državljanski pouk. Saj se moramo truditi, da razume naša mladina potrebe in zahteve življenja.

Smoter državljankega pouka je, da seznanijo odrasčajočo mladino z najpotrebnejšimi nauki o ustavi in upravi države, o zakonodajstvu, o narodnem gospodarstvu itd., da pouči bodoče državljane o njih dolžnostih in pravicah; budi naj zavest, da napreduje blagor države in njenih prebivalcev le tedaj, če se vsak posameznik prizadeva, da bi bil koristen in dober državljan. Učenec mora spoznati sestavo avstrijske države, katero čuvati in varovati je dolžan vsak odrasel državljan. Znati mora tudi presojeti njene potrebe, da ne bo pozneje tožil samo o bremenih. Z boljšim pogledom v organizem našega gospodarskega, državnega in družabnega reda bo rastle tudi razumevanje za pomen vsake naredbe. Okrepil se bo čut naravne dolžnosti posameznika napram skupnosti.

Vedno množeča se socialna demokracija, povsod razširjena nevednost pravnih postav, malomarnost ljudstva napram državnim odredbam, vse to kaže potrebo vpeljave državljankega pouka. Ako šola v tem oziru svojo dolžnost zamudi, potem bodo otroci kmalu po izstopu iz šole od druge strani in v drugem zmislu na tem polju poučeni. Že odrasčajoča mladina se mora o pomenu socializma in njega privržencih, socialnih demokratih, primerno poučiti, da ne stopi z napačnimi nazori v življenje.

Državljankega pouka naj bodo deležne tudi deklice, ker mora tudi žensko mladino prešinjati zmisel za skupnost. V času, ko streme i ženske za volilno pravico, je potrebno, da imajo čim več zmisla za bistvo države. Bodoče ženske je treba vzgajati za zavedne državljanke.

Potreba vpeljave državljankega pouka se povsod pojavlja. V Švici, Angliji, Franciji in v Ameriki je ta pouk že davno vpeljan, in sicer ali kot samostojen predmet ali pa v zvezi z zgodovino. — 20. stoletje je pač politično stoletje, in kdor mu hoče biti kos, mora biti politično izobražen. Potrebna je torej primerna politična izobrazba.

Vedno opazovanje naredb, ki se trudijo za dobrobit človeške družbe, zbuja zaupanje in vdanost posameznika do skupnosti. Tem potom se doseže tudi večje negovanje patriotičnega duha v učeči mladini. (Dalje.)

J. K.:

Ovca.

Učna slika k enakoimenovani normalni besedi v »Moji prvi čitanki«. — (Konec.)

U m e t n i š k a v z g o j a. Oglejmo si sliko v čitanki! Čitanke na klop! (1, 2, 3) Odprite čitanke tam, kjer so naslikane ovce. (Se pogleda, ako imajo vsi učenci na pravi strani odprto.) Koliko ovac pa je na tej sliki? Števila sevé ne veste. Rekli bomo: Na sliki je mnogo ovac. Ali vé kdo, kako se imenuje mnogo ovac skupaj? (... čreda.) Kdo pa stoji poleg črede? (... pastir.) Na kaj se opira? (... na palico.) Kako se imenuje palica, ki jo ima pastir? (... pastirska palica.) S čim je oprtan? (... s torbo.) Kdo pa stoji poleg pastirja? (... pes.) Čemu ga ima? (... po-

mağa mu.) Kako se imenuje pes, ki varuje ovce? (... ovčarski pes.) Kje se pase čreda? (... na pašniku.) Kaj mislite, kje je ta pašnik? (... na nekem griču.) Kaj je vrh griča? (... pokopališče.) Kaj stoji sredi pokopališča? (... kapela.) S čim je obdano? (... z zidovjem.) Kaj vidimo vrh griča zunaj zidovja še? (... drevesa.) Govori se lahko še o lepoti barve travnika, neba i. dr.

Risanje. Učencem se pokažeta pastirska palica in torba. O tem napravijo učenci risalne poizkuse iz spomina na tablo in z ogljem ali mehkim svinčnikom na papir. Nato se vrši poprava teh narisov, nakar se naredi drugi popravljeni naris.

Dodatek: Pripovedovalni nazorni nauk: Pove se učencem znana basen: Mlado jagnje. **Vzgoja:** Ubogljivost otrok do staršev in predstojnikov. **Memoriranje basni.** **Petje:** Pesem »Mlado jagnje«.

Dobivanje novega glasu iz besede »ovca«. Zadnjič smo govorili o ovci. Povej mi kaj o njej. (Ovca skače.) Ponovi! S! Kaj si izgovoril, ker si o ovci nekaj povedal? (... stavek.) Koliko besed ima ta stavek? (... dve.) (Ako učenci tega ne vedó, jim učitelj besede ponazori s tem, da pri vsaki besedi udari na mizo ali pa, da za prvo besedo malo prekine.) Povej prvo besedo! — drugo! Povej še enkrat prvo besedo! (Ovca.) Še ti! Koliko zlogov ima ta beseda? (Ako bi učenec tega ne vedel, odpri namenoma za vsak zlog posebej usta.) Povej prvi zlog! Še ti! Ta zlog vam napišem. (Učitelj napiše: ov.) Čitaj! — Povej še drugi zlog! Še ti! Tudi ta zlog napišem. (Učitelj napiše poleg ov c a.) Čitaj ta zlog! Čitaj celo besedo! Poiščimo sedaj še glasove v tej besedi! Čitaj še enkrat prvi zlog! (Glaskuj ta zlog!) (Znano: o v) Koliko glasov? Povej prvi glas! (o) Ta glas vam je že znan. (Napišem.) Povej drugi glas! (v...) (Napišem.) (Na tabli stoji pod ov o v) Povej drugi zlog! (. c a) Poiščimo tudi v tem zlogu glasove. Ta zlog hočem najprej sam prav počasi izgovoriti. Kaj sem izgovoril najprej? (. c) Za ta glas vam pokažem znamenje ali črko. (Učitelj napiše pod ca najprej c) Kaj sem izgovoril potem? (. a) Znamenje za ta glas nam je že znano. (Učitelj napiše poleg ca) Kaj je to? Imenuj mi vse črke v tej besedi! Katere izmed teh črk še nismo pisali? (Pokažem na c.) Danes se hočemo učiti, kako se izgovarja in piše glas c.

Artikulacija. Izgovorim ga najprej jaz. Glejte name! (c —) Izgovoriti ga je mogoče samo na hip s pomočjo sprednjih zob in nanje pritisnjene jezika. Poizkusi ga še ti tako izgovoriti! (Učitelj se pri vseh učencih prepriča, ako znajo novi glas pravilno izgovoriti.)

Podavanje pisanega znamenja. Za ta glas vam hočem pokazati še enkrat pisano znamenje. (Učitelj ga napiše posebej precej veliko in razločno.) Kaj je to? (To je pisano znamenje za glas c ali kratko: to je pisani c.) Učenci določijo število potegljajev. Črka se razloži v elemente: Ključica in levi lok. (Vse te elemente so se učenci že učili pisati pri pripravljalnem pouku.)

V a j a v p i s a n j u. Učenci pišejo novo črko

a) s prstom v zraku — učitelj vleče po napisani črki ali s prstom v zrcalni sliki,

b) s kredo na tablo,

c) (s prstom na klop) s peresom v zvezke.

Pisane oblike popravlja učitelj pri posameznikih ali pred vsemi učenci. Ko so si učenci zapomnili pisno obliko te črke, jim pokaže še podobno

t i s k a n o č r k o c. Katero besedo smo nazadnje napisali na tablo? (... ovca.) Danes jo hočemo nastaviti še s tiskanimi črkami. Kako se glasi prvi zlog? (... ov) Glaskuj! Pojdi k bralnemu stroju in nastavi! (Učencu znano.) Povej drugi zlog! (ca) Glaskuj ga! (To nastavim sam.) Kako se imenuje ta črka? (tiskani c) In ta? (a znano.) Katero novo črko sem vam danes pokazal? (... c) Temu sledi opis nove tiskane črke. (Povedati je le najvažnejše znake, po katerih je črko lahko spoznati, pri podobnih pa razlike.) (Normalna beseda »ovca« ostane na čitalni deski.)

V a j a v v e z a n j u n o v e g a g l a s u z z n a n i m i i n z n a n i h g l a s o v z n o v i m. Vežimo danes novi glas c z znanimi samoglasniki. Veži glas c in i, c in u, c in o, c in a! — Veži glas a in c, i in c, u in c, o in c.

Nastavljanje in napisovanje besed kot priprava za čitanje iz čitanke. Kdo vé, kako pravijo otroci mački še? (... mu-ca.) Koliko zlogov ima beseda »mu-ca«? (... dva.) Povej prvi zlog! (... mu.) Glaskuj ga! (m-u.) Povej drugi zlog! (ca.) Glaskuj ga! (c-a.) Glaskuj celo besedo! (m-u — c-a.) To besedo napišem. Narekuj! Čitaj! — Pojdi k bralnemu stroju in nastavi to besedo! Čitaj! Po primernih vprašanjih dobi učitelj še besede: ra-ca, no-vi-ca, ma-mi-ca, pri katerih je postopek enak onemu pri besedi »mu-ca«. Napisano in nastavljeno gradivo se večkrat prečita in napisano tudi prepíše. Ako je to dobro pripravljeno, se preide k

č i t a n j u i z č i t a n k e (str. 15). Čitalno snov čita najprej učitelj počasi in razločno, učenci čitajo napolglasno ž njim. Ker se je vsebina že pri pripravi pojasnila, odpade tu stvarna razprava. Za učiteljem čitajo najprej srednjedobri učenci; to pa zato, da čitanje za boljše učence ni prepočasno in za slabše prehitro. Potem čitajo slabši in končno najboljši učenci, da se ž njimi uvaja počasi takozvano lepo čitanje. Ker v številnih razredih najbrže ne pridejo vsi učenci na vrsto, se čita nazadnje tudi v zboru.

Prečitana snov se porabi potem kot spisna v a j a. Tiskano tvarino namreč učenci lahko recimo kot domačo vajo (ne nalogo) prepíšejo.

Katehetsko gibanje.

Novo delo. Zopet smo napeli strune. Naše katehetsko društvo je pričelo že sedmo poslovno leto. Prvi sestanek dne 1. oktobra je bil dobro obiskan. Rešiti je bilo več tekočih vprašanj, tako da dnevnega reda niti izčrpati nismo mogli. Posvetovanje je bilo najprej o dopisu p. n. knezoškofijskega ordinariata, ki priporoča vpeljavo skupne šolsarske pobožnosti na čast presv. Srca Jezusovemu v ljubljanski stolnici.

Ker je nujno želeli, da nudimo katehetom, zlasti prvcem, primerno navodilo ob pripravi otrok za prvo sv. spoved in prvo sv. obhajilo, se je sklenilo, da katehetsko društvo založi in izda v ta namen že pripravljene kratke kateheze. Rokopis bo pregledalo pred natisom še več katehetov. Knjižica bo izšla kot pomoček za silo. Ako bo društvo dobilo dobrih nasvetov in vpoštevanja vrednih opozoril, jih bo pozneje radevolje vpoštevalo.

Kn. šk. ordinariat ljubljanski je izročil tudi dopis nekega gosp. župnika z dežele, ki želi, da bi se mladina organizirala v nekako križarsko vojsko za češčenje sv. Rešnjega Telesa. V to svrhu je sestavil formular molitvic, ki naj bi se tiskale na posebnih lističih in izročile otrokom. Zborovalci so bili soglasnega mnenja, da ne kaže preveč šariti z raznimi listki, ki jih otroci itak hitro izgube. Za vsakdanje češčenje sv. R. T. popolnoma zadostuje, če se poslužujejo molitvic in vzdihljajev, ki jih imajo v šolskem molitveniku in v Katekizmu. V šoli naj se nauče, da bodo znali pozdravljati in moliti Jezusa tako, kot ga molijo pri povzdigovanju. Priporočati je tudi, da molijo »Duhovno obhajilo«, kakor navajata Katekizem in šolski molitvenik. Sicer pa za navaden obisk zadostuje, če reče otrok sam zase: Hvaljen Jezus . . . ter pristavi še en Očenaš.

Ker je Pichlerjeva knjižica za prve tri razrede ljudskih šol že izšla in je povsem soditi, da se bo splošno mogla

uveljaviti, se bo kateh. društvo takoj oprijelo dela, da bo moglo čimpreje postreči tudi slovenski mladini z vzornim, krasno ilustriranim katekizmom. — Prihodnje zborovanje dne 5. novembra bo združeno z letnim občnim zborom, na kar opozarjamo vse člane.

Novi katekizmi. Pred enim letom je sv. oče Pij X. v pismu, ki ga je poslal kardinal-vikariju Respighiju, naročil, naj se vpelje za rimsko cerkveno provinco nov katekizem, ter pristavil željo, naj se polagoma uvede po vsej Italiji. Knjižica je izšla v dveh oblikah: Večja »Catechismo della dottrina cristiana . . .«, mala »Primi elementi della dottrina cristiana . . .«

Nedavno je v založbi »St. Joseph-Vereina« v Celovcu izšla avtorizirana prestava navedenega katekizma, ki jo je oskrbel P. dr. V. Wieth S. J. — Ker je »Slov. Uč.« o razdelitvi, o sestavi in o vrlinah te nove knjižice objavil (meseca marca t. l.) že obširnejše poročilo, naj podamo v naslednjem še eno sodbo, ne da bi hoteli v kateremkoli oziru kratiti njeno veljavnost ali krhati pieteto do idealizma vseh, ki so se z njo trudili.

Enako kakor naš avstrijski katekizem, se odlikuje tudi ta po veliki preciznosti, dogmatični točnosti, temeljitosti in globokosti, da se ga mora razveseliti vsak profesor dogmatike. Toda katekizem je za otroke, ne za profesorje, zato pa ni pretirano, če je zapisal znani strokovnjak Stieglitz sledečo opazko o njem: »Nehote dobi človek, ki bere to knjižico, vtis, kakor da so hoteli (sestavljajci) kolikormoč veliko bogoslovja v kolikormoč abstraktni obliki vanjo spraviti. Čemu toliko definicij? Ali imajo praktično vrednost? Ali jih morejo otroci obdržati v spominu — vsaj v šolski dobi? . . . Prepustimo mirno vse obširne definicije bogoslovcem, otrokom pa prizanesimo s tem trudom, Ljubezen do verstva bo tako le rastla.« Ali so umestna vprašanja, kakor: »Kaj je vera?« »Kaj je nravna čednost?« »Kaj so strasti?«

»Kaj so zapovedi božje?« »Kaj so (čisti) zgolj duhovi?« »In hudiči, kaj so?« (Vpr. 59.) »Kaj je človek?« »Kaj je duša?« »Kako je človek prost?« etc., etc. Poleg tega so v knjigi tako dolgi odgovori, da bi jih bilo treba nujno razkosati. Za dokaz navajamo samo par zgledov; n. pr. odgovor na vpr. »Kaj so odpustki?« (Št. 386.) »Odpustki so odpusčenje vsled greha zadolžene (zaslužene) časne kazni, katero deli sv. Cerkev pod gotovimi pogoji tistemu, ki je v stanu milosti božje, ko mu naklanja neizmerno zasluženje Jezusa Kristusa, Matere božje in svetnikov, ki tvori zaklad sv. Cerkve.« — Še težji je odgovor na vprašanje (172.) »Kaj je prazna vera?« »Prazna vera je božje češčenje, katero kdo izkazuje kakemu bitju, ki ni Bog, ali pa tudi češčenje, katero kdo izkazuje Bogu na napačen način; odtod malikovanje ali češčenje izmišljenih bogov in stvari, zaupanje v hudobnega sovražnika, v nevidne duhove in v druga dvomljiva sredstva, da bi se dosegle stvari, ki so človeški nemožne; slednjič izvajanje neprimernih, praznih in od Cerkve prepovedanih običajev.« (Opomba. Prevod je dobeseden, zato seveda težak in netočen.)

Opaža se tudi, da je v navedenem katekizmu le preveč »Da-« in »Ne-vprašanj«. Dalje se nahaja v njem premalo citatov iz sv. pisma itd.

Priznati pa treba, da se je z novim rimskim katekizmom izdatno pospešilo delo za uvedbo in dosego enotnega katekizma, dasi ta zaželjeni cilj s to knjigo še ni dosežen.

* * *

Še besedo o novem ilustrovanem katekizmu za friburško nadškofijo, ki je izšel v Herderjevi založbi. Katekizem ima naslov »**Mittlerer Katechismus der kathol. Religion**« für das Erzbistum Freiburg. Cena 60 vin. (Mali katekizem 30 vin.) Nekaj malega smo o tem katekizmu, ki ima 433 vprašanj, že pisali. Omenjamo še, da ima dva dodatka: od spredaj so navadne molitve, v zadnjem dodatku se pa nahaja navodilo za sv. spoved s potrebnimi molitvami, kratka razlaga sv. maše in cerkvenega leta in ne-

koliko cerkvene zgodovine. V katekizem je sprejeto besedilo Deharbovo po najnovjši prireditvi P. Lindena S. J. Znani dunajski kritik je o vsebini napisal to-le mnenje: »Sodim, da nudi ta katekizem najboljše, kar nam je zdaj na razpolago: Brez definicij, malo »Kaj-vprašanj«, kratki in jasni odgovori; važno se loči od manj važnega s črtami in zvezdicami, z debelejšim in drobnejšim tiskom. Tu imaš citate iz sv. pisma, zglede, uporabo — vse, kar in kolikor je treba. Vprašanj je sicer precejšnje število, pa so kratka in nimajo nič nepotrebnega . . .« Slike (bolje sličice) je oskrbel, kakor omenjeno v avgustovi številki, duhovnik J. Amrhein. Mnogo kritike — ugodne in manj ugodne — se je že čulo o tem poizkusu. Priznamo tudi mi: »Die Aufgabe der Katechismusillustration ist damit noch nicht gelöst.« Toda boljše toliko kot nič.

In slednjič: »**Katholisches Religionsbüchlein** für die unteren Klassen der Volksschule«, sad dunajskega kongresa za katehetiko, je gotova stvar, in kar nas predvsem veseli: opremljena je ta knjižica s slikami. Sestavil jo je po osnutku, ki so ga imeli zborovalci že ob kongresu v rokah, in po željah, izraženih na kongresu, marljivi katehetski pisatelj Viljem Pichler. Barvaste slike so delo Filipa Schumacherja. Knjižica, ki se že nahaja v knjigotrštvu, bo zanimala vse katehete avstrijskih kronovin, zato naj povzamemo nekatere misli iz obširne in strokovnjaške »spremnice«, objavljene v dunajskem katehetskem listu. Novi katekizem (prvotno so ga hoteli imenovati »Biblični katekizem«) se razločuje od drugih v tem, da se je sestavitelj ravnal po načelih zgodovinske učbe. Zgodovinska učbena pot ima to prednost, da zbudi pri malih zanimanje in veselje do verskega pouka, da poda verske resnice v umljivi obliki, da vpliva na voljo, da ima uspeh. Nova Pichlerjeva knjižica obsega vse, kar je treba otrokom prvih treh razredov znati. Zgodbe, katekizem, cerkveno leto, potrebne molitve, spoved in sv. obhajilo: vse je našlo svoj prostor in primerno vpoštevanje v obsegu zgodovinske razpredelbe. Strokovnjak Pichler je hotel

s tem delom dokumentirati, kakšna naj bi bila enotna verstvena knjižica za otroke.

Sestavitelju je bil merodajen osnutek, predložen kongresu za katehetiko; toda marsikaj je bilo treba popraviti, predelati, izpopolniti. Pri tem nelahkem delu sta ga podpirala njegov brat I. Pichler in ravnatelj Bergmann iz Draždan. Bibličnih zgodb je sprejetih v knjigo 73.

Dasi je upati, da bo novi katekizem sprejet že v tej obliki, vendar je še vedno čas, da bodo katehete mogli predlagati eventualne izpremembe. Avtor želi, naj bi se mu konkretni predlogi čimpreje poslali, da ne bo pozneje treba knjige bistveno izpreminjati. Ako bi se ta katekizem splošno vpeljal, bi bilo možno sprejeti vanj 70 slik v formatu 75 × 10 cm.

Knjižica je last katehetske sekcije avstrijske Leonove družbe, ki ima nalogo in dolžnost, skrbeti za katehetske kongrese in tečaje, za katehetski muzej in za katehetsko literaturo. Če bodo Pichlerjev katekizem povsod sprejeli, bo imela katehetska sekcija lep vir gotovih dohodkov.

Katehetika v ospredju. V Budjejevicah je bila v dneh od 28. julija do 1. avgusta t. l. sklicana škofijska sinoda, ki jo je vodil škof Jožef Anton Hulka. Značilno je, da je bilo na dnevnem redu več izključno katehetskih vprašanj, ali pa takih, ki so s katehetiko v tesni zvezi. Pri

razpravi »Verstveni pouk v šoli in pridiga« se je naglašalo in sklenilo tudi to-le: 1. Župnik naj se vedno udeležuje sej kr. šol. sveta. 2. Ako se prosi dovoljenje, da bi smel lajik poučevati krščanski nauk, je to dopustno samo za nižjo stopnjo. 3. Določilo se je razmerje med duhovščino, ki je v dušnem pastirstvu in med kateheti. Katehet je ex iustitia obvezan za delo, ki ga mu nalaga dekret; ex charitate naj bi kolikormoč posegal tudi v dušno pastirstvo. 4. Ker so šolski otroci tako kot drugi verniki izročeni skrbi farne duhovščine, so dušni pastirji obvezani, da jih spovedujejo. 5. Da bo moč otroke 3. šol. leta uspešno pripraviti za sv. obhajilo, naj se oskrbe v ta namen praktične kateheze. — Pri obravnavi »Služba božja in cerkveno petje« se je sprejela resolucija, naj se preskrbi katehetom posebno navodilo, kako ravnati z otroki, ki zane-marjajo službo božjo in verstvene vaje. — Nemško katehetsko društvo je predlagalo še nekatere druge resolucije, ki so bile tudi sprejete. N. pr.: »Četrta škofijska sinoda v Budjejevicah zahteva kot nujno potrebo, da se število sedaj dovoljenih ur za verstveni pouk na ljudskih in meščanskih šolah — pomnoži. Enako zahteva četrta sinoda, da se vpe-lje verouk kot obvezen predmet na vseh trgovskih, strokovnih in nadaljevalnih šolah.

Učiteljski vestnik

Učiteljska debata v kranjskem deželnem zboru je dala tudi zastopnikom S. L. S. priložnost, da so temeljito razsvetlili in ovrgli neprestane pritožbe liberalnih listov o zatiranju »Tovariševih« in »Danovih« prijateljev. Predvsem pa mora vsakega poštenjaka veseliti, da se je tudi v zbornici izrekla zaslužena sodba, ki je zadela takozvano stanovsko kakor tudi dnevno glasilo liberalnega učiteljstva. — Deželni odbornik dr. Zajc je dalje v zbornici izjavil, da je deželni odbor »moral imeti posebno previdnost, ko

je delil milostne podpore med učiteljstvo, in da je vsled napovedi boja (napovedala sta ga obadva omenjena lista) moral izključiti, če je hotel kaj držati nase in pa z ozirom na ljudstvo — vse tiste, ki so v kakršnikoli zvezi z »Učit. Tovarišem«, »Danom« in z »Učiteljsko tiskarno.«

Glede draginjskih podpor je isti govornik še pojasnil, da je deželni zbor pri razdeljevanju teh podpor moral ravnati z največjo previdnostjo; zato je moral postaviti gotova načela, ki so bila mero-

dajna. Prva točka teh načel se glasi: »Podpora se odmeri individualno po odstotkih temeljne plače in se dovoli do preklica.« Točka 7. se glasi: »Splošni predpogoj za dovolitev doklade je, da se dotična učna moč odlikuje po vestnem izpolnjevanju stanovskih dolžnosti v šoli in izven šole.«

Interpelacija radi regulacije plač. Poslanec dr. Tavčar hoče biti izreden prijatelj učiteljstva. Vložil je nujni predlog za regulacijo učiteljskih plač. Če je to prijateljstvo iskreno, je drugo vprašanje. Zakaj pa takih predlogov on in njegovi niso sprožili takrat, ko je vladala v parlamentu liberalna stranka? Takrat je bil čas, da bi se postavili. — Ej, poceni so taki pokloni! Slovensko učiteljstvo dobro vé, odkod bo prišla pomoč — pa brez takih interpelacij! Poslanci S. L. S. se zavedajo svoje dolžnosti napram dobremu učiteljstvu, pa jo bodo tudi izpolnili, kadar bodo sami mogli. Vlagati nujne predloge, ki so točasno neizvedljivi, se pravi prazno slamo mlatiti in ljudi ščegetati.

Okrajna učiteljska konferenca za Ljubljano je bila sklicana dne 9. oktobra. V dvorani Mestnega Doma se je zbralo učiteljstvo vseh mestnih in privatnih zavodov, kakor tudi učiteljski zbor c. kr. vadnic in c. kr. učiteljsišča. Dnevni red je bil točno končan. Kot referenta sta bila naprošena prof. R. Kenda in dr. Fr. Stele. Prvi je obdelal jako zanimivo in aktualno zgodovinsko snov »Dogodki izza francoske dobe na Kranjskem (1809—1813) s posebnim ozirom na Ljubljano in okolico.« Interesantni so bili osobito podatki o takratnem šolstvu na Kranjskem in v Ljubljani. — Dr. Fr. Stele pa je govoril »o varstvu spomenikov in o ohranitvi domačega značaja naših krajev«. — Tudi to predavanje je posegalo v delokrog učiteljstva. Morda se nam posreči, da bomo mogli razpravo objaviti v »Slov. Učitelju«.

Ljudsko šolstvo na štajerskem. Poslanci Kmečke zveze so odložili orožje obstrukcije v deželnem zboru ter dovolili zasedanje pod sledečimi pogoji:

1. Ustanovi se gospodinjska šola s slovenskim učnim jezikom v

št. Jurju ob južni železnici. Država dá za zgradbo te šole 80.000 K.

2. S šolskim letom 1914/15 se otvori slovenska meščanska šola; kje, bo določil Slovenski klub.

3. Učiteljstvo, ki je doslej strastno napadalo poslance Kmečke zveze, dobi iz doklade na pivo draginjsko podporo v znesku 1,200.000 K.

Tako govori mož našega ljudstva. O priliki učiteljske debate v kranjskem deželnem zboru se je oglasil tudi poslanec iz sredine in jedra našega dobrega ljudstva, župan Drobnič, ter brez ovinkov in naravnost povedal, kakšno učiteljstvo zahtevajo slovenski krščanski starši. Govoril je takole:

»Ne bom se prav nič razburjal, temveč bom popolnoma mirno in dostojno izpregovoril par besed. Preteklo bo kmalu dvanajst let, kar sem prišel kot poslanec v to zbornico, ali kaj takega vseh dvanajst let nisem slišal kakor v tekočem zasedanju. Mislim, da kot kmet in župan poznam ljudstvo; naše ljudstvo je pošteno, in večkrat se je že med ljudstvom govorilo, da je učiteljstvo res preslabo plačano, ali žalibog je težko pomagati. Ljudje, oziroma starši, ki dajejo učiteljem svoj najdražji zaklad, svoje otročiče, pravijo: »Mi smo pripravljani dati, kar imamo, ampak učiteljstvo, katere mu izročamo svoje otroke, mora biti popolnoma nepokvarjeno in ne liberalno ter mora izpolnjevati svojo dolžnost v vsakem oziru ter nam dajati dober zgled v vseh stvareh.« (Veliko odobravanje, pritrdjevanje in ploskanje pri večini.) Jaz ne bom nadalje govoril, ampak želim samo, da bi se učiteljstvo, ki je velikega pomena za naš narod, že enkrat spametovalo! Zagotavljam, da bomo mi starši, kateri vam izročamo svoje otroke, radi dali, kar imamo.«

To je odmev našega ljudstva na vse napade in na vse stokanje liberalnega učiteljstva. Če hoče gosp. Gangl svojim somišljenikom dobro, naj jim te besede zapiše v vse številke »Tovariša« in »Dana«.

Dekliška gimnazija. Začasni deklški licej v Zagrebu se bo stopoma preosnoval v deželno realno gimnazijo s pravico, da bodo gojenke smele delati zrelostne izpite. Gimnazija bo imela še pedagoški oddelek za tiste gojenke, ki se bodo hotele posvetiti učiteljskemu stanu.

Preveč pripravnic imajo na Pruskem, zato se je izšolalo toliko učiteljskih moči, da ne vedo kam z njimi. Prusko ministrstvo za pouk in bogočastje objavlja, da se nahaja trenutno v Prusiji 2100 učiteljev in 1100 učiteljic brez službe. Kljub temu pa nameravajo ustanoviti še več novih semenišč.

Za pravice c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov. Poslanec Jaklič in tovariši so v seji kranjskega deželnega zbora dne 30. septembra interpelirali deželnega predsednika zaradi volitev učiteljskih zastopnikov v mestni šolski svet ljubljanski: Dne 25. septembra so se izvršile volitve učiteljskih zastopnikov v mestni šolski svet. Dotični konferenci učiteljskega sveta je predsedoval mestni župan, predsednik mestnega šolskega sveta, namesto c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. Po zakonu predseduje vsem okrajnim učiteljskim konferencam c. kr. okr. šolski nadzornik, tedaj tudi takrat, ko se vrše volitve v mestni šolski svet. Mi smo prepričani, da se je veljaven zakon kršil vedoma, ker se v mestnem šolskem svetu dela sistematično na to, da se delokrog c. kr. okrajnega šolskega nadzornika kolikor mogoče omeji ne glede na veljavne šolske zakone in razpise. Ker je izvolitev učiteljskih zastopnikov v mestni šolski svet nezakonita, vprašamo gospoda deželnega predsednika: 1. Ali hoče razveljaviti volitve v mestni šolski svet; 2. ali hoče vse ukreniti, da se v mestnem šolskem svetu v zakonu zajamčene pravice c. kr. okrajnega šolskega nadzornika ne bodo kratile.

Dopust je dovoljen mestni učiteljici Metki Cundrč, ki se je podala na Dunaj, da obiskuje predavanja trgovske stroke. Na šentjakobsko deklško osemrazrednico v Ljubljani je pozvana kot namestnica gđčna. I. Kersnikova.

Imenovanja. V seji c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko dne 22. sep-

tembra so bili imenovani: G. Ant. Lomšek za nadučitelja v Dolskem; g. Karel Hlebec za nadučitelja na Ubeljskem; gđčna. Štefanija Schubert v Zgornjem Tuhinju; za provizorično učiteljico v Cerkljah je imenovana gđčna. Kornelija Čermelj, v Borovnici pa gđčna. Albertina Vajdič; v Bevkah je nastavljena kot suplentka gđčna. Roza Svetlič.

Na gospodinjsko šolo v Marijanišču je sprejeta in svrhu nadaljnje izobrazbe za pouk v gospodinjstvu gđčna. Josipina Primožič, učiteljica v Črnomlju.

Zborovanje. Podružnica Slomškove zveze za Gorenjsko je zborovala dne 2. oktobra v Trziču v dvorani društva sv. Jožefa. Predavanja g. prof. Komatarja o stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo je bilo jako zanimivo in tudi skioptične slike so močno ugajale. Hvala mu! Predavanje je učiteljsstvu tudi radi tega dobro došlo, ker se bo obhajala po vseh šolah dne 18. okt. šolska slavnost v spomin te stoletnice. Udeležencev je bilo 48. Od tržiškega učiteljskega sveta so se udeležili zborovanja trije člani Slomškove zveze; vsi drugi so pa jasno pokazali svojo liberalno barvo. Prav, da se poznamo. Podružnični odbor je ostal prejšnji, le mesto gđčne. Marice Kleinmayr, ki je prišla v centralni odbor, se je izvolila za blagajničarico gđčna. Franica Grom, učiteljica v Naklem. — Prihodnje zborovanje bo v Radovljici dne 19. novembra popoldne ob 3. uri v ondotni šoli. Pridimo vsi in pokažimo, da gorenjska podružnica ni zadnja na Kranjskem!

Ponovno volitev v c. kr. mestni šolski svet je imelo definitivno učiteljsvo ljudskih šol dne 25. septembra v Ljubljani. Izvoliti je bilo enega učitelja-veščaka in dva namestnika. (Izvolitev enega učiteljskega zastopnika je bila ob prvotni volitvi odobrena.) Po strastni agitaciji, ki so jo uprizorili razni možakarji v okrilju Učiteljske tiskarne osebno in s tiskanimi poslanicami, so ostali kandidatje katoliške učiteljske organizacije za par glasov v manjšini. (Nasprotniki 33, naši 29.) Upamo pa, da se je liberalno samoderštvo, ki se mu Slomškova zveza tako silno znevidi, zadnjikrat veselilo svoje ne preveč sijajne zmagе. Volitev

je vodil ljubljanski župan. Ako je to pravilno, se bo dognalo na drugem mestu. — Imeli bi še marsikaj povedati, pa pustimo za zdaj. Le toliko še omenjamo, da smo po tem nastopu zopet za en važen nauk obogateli in da bomo ta nauk prilično pretvorili v krepko dejanje.

Iz zadnje seje dežel. zbora kranjskega. V javni seji deželnega zbora kranjskega dne 10. oktobra je poročal poslanec dr. Krek povodom predloga dr. Tavčarja glede regulacije učiteljskih plač, da je treba najprej temeljite izpremembe zakona o pravnih razmerah učiteljstva. Sprejet je bil nato predlog

finančnega odseka: »Deželnemu odboru se naroča, da izdela in predloži čimpreje deželnemu zboru razmeram in potrebam primerno izpremembo zakona o pravnih razmerah učiteljev z dne 29. aprila 1873 in dodatnih novel.«

Glede predloga, naj bi se plače že počenši s 1. januarjem 1914 regulirale, je bil odsek soglasno mnenja, da je to neizvedljivo.

Izprememba zakona o šolskem nadzorstvu. Deželni zbor kranjski je sklenil, da smejo v c. kr. okrajne šolske svete, kakor tudi v c. kr. mestni šolski svet ljubljanski — biti izvoljene tudi veščakinje-učiteljice.

Vzgoja

Poslušajte, zagovorniki svobodne šole! Na Pruskem se silno brigajo za vzgojo šoli odrasle mladine — moške pa tudi ženske. Nedavno je izšel odlok ministrstva za pouk in bogočastje, ki ukazuje, naj bodo deležne posebne pozornosti tudi šoli odrasle deklice. V državnem proračunu je odmerjena v ta namen tudi večja postavka. Svoj ukaz utemeljuje protestantski minister z besedami, ki bi jih lahko pripisovali kakemu odločnemu katoliškemu pedagogu: »Kdor hoče vzgojiti telesno in nravno močan, bogaboječ, vladarju in domovini zvest rod, mora skrbeti, da bo zlasti tudi ženska mladina zdrava po duši in po telesu, da bo na znotraj okrepljena, zraven pa oborožena z onim znanjem in s takimi zmožnostmi, ki so ji kot bodoči vzgojiteljici otrok, kot bodoči soprogi in nositeljici družinske sreče ter varihinji nraavnih šeg neobhodno potrebne.«

Pogrešek, ki ga treba odpraviti, je velikokrat v tem, da v šoli in drugod premalo poudarjamo ljubezen do slovenskega ljudstva, ljubezen do rodne zemlje. Ta pogrešek je grajal o priliki katol. kongresa v odseku za versko življenje župnik Gomilšek pri razgovoru o izseljevanju. Izkušnja uči, da so drugi slovanski bratje naši — Čehi,

Poljaki in dr. v tem oziru bolje vzgojeni, da se ne izneverijo svojemu rodu tako hitro kot Slovenec. Naj se ta nedostatek odpravi s tem, da vcepljamo v nežna srca obenem z živo in delavno vero tudi ljubezen do materinega jezika in do ožje domovine, kajti kjer je to dvoje oboje dobro ukoreninjeno, se ni bati ne verskega, ne narodnega odpada. Slovenska mati naj govori svojemu, v tujino odhajajočemu otroku: Sin, ne pozabi na Boga, pa ostani tudi zvest Slovenec!

II. avstrijski kongres za varstvo otrok v Solnogradu. Kot nadaljevanje prvega kongresa za varstvo mladine, ki je bil na Dunaju leta 1907. in je povzročil mnogo koristnih naprav na blagor zanemarjene mladine, se je vršil od 4. do 6. septembra v Solnogradu drugi avstrijski kongres z enakimi človekoljubnimi nameni in cilji. Središče razprav je bilo vprašanje o ureditvi otroškega dela, o zlorabi otroške delovne zmožnosti in o škodljivosti te zlorabe v nraavnem, pedagoškem, zdravstvenem in gospodarskem oziru. Poleg tega se je imel kongres izreči, kaj je treba ukreniti, da se bo varstvena vzgoja mladine tudi zakonito uredila. Kot podlaga za obravnavo tega problema je izšla posebna knjiga, ki so jo udeleženci brezplačno

prejeli. Vseh udeležencev se je bilo pri-
glasilo 1100. — V sekciji za otroško delo
so se odlikovali socialni demokratje po
svojih manirah. Poslušalstvo, ki je razne
neresnice in pretiravanja mirno prezrlo,
je kazalo več kot krščansko potrpežljivi-
vost. — Celotno delo tega kongresa se
pa ni izvršilo v tem obsegu, kakor je bilo
pričakovati, kajti prireditelji so upali,
da se bodo mogli razgovarjati že o dovr-
šenih in sklenjenih postavah glede zane-
marjene mladine in o tozadavnem ka-
zenskem zakonu. Toda parlament še ni
rešil dotične predloge, zato se je delo
bolj omejilo na vprašanje otroškega
dela.

V razgovoru je bil zlasti referat sek-
čnega svetnika Müllerja, ki je obdelal
obširno snov »Vorbereitung und Durch-
führung des Gesetzes über die Fürsorge-
Erziehung«. Referent se je odlikoval v
tem, da je jasno označil namen in obseg
takozvane »Fürsorge - Erziehung«. Ta
vzgojna skrb se ne sme zamenjati s
splošno mladinsko vzgojo, kakor so to
storili nekateri drugi govorniki. To, kar
imenujejo Nemci »Fürsorge - Erziehung«,
je tista vzgojna skrb, ki je namenjena
(zanemarjeni) brezvarstveni, zapuščeni
mladini ali takim otrokom, ki so v ne-
varnosti, da se bodo zanemarili. Vse
oblasti naj bi se torej strnile v skrbí za
mladino, da bo slučajev resnično zane-
marjenih otrok čedalje manj. Z drugimi
besedami: Normalna vzgoja, vzgoja po
družinah naj se utrdi, okrepi in postavi
na pravi temelj, potem bo takozvana
»Fürsorge - Erziehung« imela čedalje
manjši delokrog.

Ako je nastala nujnost, da je treba
sklicevati kongrese za varstvo otrok, je
to znamenje, da normalna vzgoja ni v
redu, da vladajo tu nepravilnosti, ki jih
naj dobromisleči faktorji v državi sku-
šajo odpraviti, je znamenje nazadovanja,
ne pa napredka, znamenje osodepolne
nevarnosti v človeški družbi.

Nič se ni poudarjalo v razgovoru,
kdo je pravzaprav povzročitelj te ne-
varnosti. To naglašati bi bilo najprej
potrebno, kajti če hočemo zlo in sovraga
odpraviti, ga moramo najprej poznati.
Povzročitelj te nevarnosti je libera-
lizem, ki je razrahljal zakonske vezi,

ki se oprijemlje načela, da mladina od
14. leta dalje ne potrebuje posebne
vzgoje, ki se za vajeinstvo v vzgojnem
oziru ne briga dosti, ki je zagrešil, da se
mladina sprejemlje v tovarne in rudo-
kope.

S katoliškega stališča se
za referat svetnika Müllerja ne moremo
posebno ogrevati. Njegov načrt, kako
urediti vzgojno skrb za brezvarstveno
mladino — se popolnoma nič ne
ozira na Cerkev. Vzgoja brez po-
zitivne pomoči sv. Cerkve — je docela
nemožna.

V načrtu za vzgojo brezvarstvene mla-
dine se sicer omenja verstvo in npravstve-
nost kot cilj te vzgoje, toda to je le neka
zunanja oblika, kajti vsak pedagog vé,
kako se dandanes s silnim pritiskom širi
stremljenje, ki hoče verstveno vzgojo
brez Cerkve. Ako se v načrtu omenja
sodelovanje političnih, deželnih in šol-
skih oblasti, kako je mogel referent Cer-
kev prezreti? Samo s tem, če Cerkev
izredno ni izključena, se ne more nihče
zadovoljiti.

Omenjamo še, da so bili na kongresu
tudi zastopniki slov. učiteljstva, in sicer
nadučitelj Janko Bajec iz Št. Vida ter
gdčni učiteljica Anica Lebarjeva in Fran-
čiška Lundrova. Podeljena jim je bila
mala podpora za potne stroške. Deželni
šolski nadzornik, dvorni svetnik Levec,
je bil navzoč kot zastopnik c. kr. dež.
šol. sveta za Kranjsko.

Šolarske kuhinje. V karitativnem od-
seku zadnjega slov. - hrv. katoliškega
shoda je priporočal g. K. Škulj, sotrudnik
našega lista, tudi šolarske kuhinje. To
panogo socialnega dela je utemeljeval g.
referent dokaj obširno. Iz referata po-
snamemo samo glavne misli: Higiena ni
dolžna skrbeti samo za to, da odstrani
od človeka vse, kar bi utegnulo njegove-
mu zdravju škodovati, ampak mora tudi
skrbeti, da mu zdravje utrdi. Za razvoj
človeškega telesa je neizmerne važnosti
dobra in tečna hrana, zaužita ob pra-
vem času. Zlasti v dobi razvoja — in
šolska doba spada sem — je hrana od-
ločilnega pomena za vse nadaljno živ-
ljenje. Kaj pa vidimo večkrat na kmetih?
Otroku primanjkuje tečne hrane ravno

takrat, ko se razvija in začne tudi duševno delati. Otroci, ki so doma v vaseh, oddaljenih po več ur od šole, ostanejo opoldne brez gorke hrane. Zjutraj morajo hoditi po več ur daleč, zvečer se zopet vračati, včasih ob najslabšem vremenu. Ni čuda, da začne marsikatero šibko telesce hirati. Brezdvomno pa vpliva to slabo na otrokovo zmožnost slediti pouku. Tem neugodnostim lahko odpomorejo šolarske kuhinje, ki preskrbe otrokom iz oddaljenih selišč opoldne gorke in tečno hrano. Urediti se dajo, kakor vé gospod referent iz lastne izkušnje, s primerno malimi stroški. Pritegniti je treba poleg staršev tudi javne faktorje in za delo porabiti moči iz naših dobrotelnih ali nabožnih organizacij, Vincencijeve konference in III. reda sv. Frančiška. S to napravo koristimo posamezniku kakor tudi celoti. — V debati je naglašal župnik P o t o k a r iz Tržiča važnost te naprave zlasti v krajih, kjer je mnogo delavstva. Šolarske kuhinje se dajo prav lepo združiti z dnevnimi zavetišči. Otroci imajo dvojno korist: opoldne dobé gorke hrano, obenem se odvrtačajo od pohajkovanja in različnega pohujšanja. Ko se zidajo nove šole, naj se misli vedno tudi na prostor, ki bi služil kot šolarska kuhinja.

Vzgojno slovstvo beleži nov, znamenit prirastek: »Das katholische Erzieh-

ungs- und Bildungswesen der Gegenwart, Grundsätze und Tatsachen«. Pod tem naslovom je namreč izšla v založbi knjižarne Jožef Kösel v Kemptenu 666 strani obsegajoča, željno pričakovana knjiga, kot poročilo o lanskem mednarodnem kongresu za krščansko vzgojo na Dunaju. Katoliška učiteljska zveza za Avstrijsko je lahko ponosna na to kulturno literarno delo svojega predsednika Jožefa Zeifa. Knjiga ima stalno vrednost.

Šolski kino. Da se omeji pogubni vpliv dosedanjih kinogledišč, se je jel po vseh kulturnih deželah uvajati š o l s k i k i n o, ki naj bi imel namen podpirati in poglobljati šolski pouk. V Nemčiji, na Angleškem in Francoskem so se osnovala znanstvena društva, ki hočejo z uvedbo šolskih kinogledišč odpraviti zavoženo smer sedanjih kinogledišč. Potom šolskih kinogledišč hočejo ugledati pot reformnemu gledišču. Prvo šolsko kinogledišče so otvorili na Dunaju na Šmelci. Osnovalo se je posebno društvo (Prvo avstrijsko društvo za šolsko in reformno kinogledišče z o. z. na Dunaju), ki razpolaga s temeljno glavnico 355.000 kron. Pedagogi, c. kr. okrajni šolski svet na Dunaju, kakor tudi drugi prijatelji šole so pozdravili novo društvo z odkritim veseljem.

Raznoterosti

Šolsko leto v Ameriki obsega okroglo 40 tednov. Tedenski odmor imajo vse šole o Božiču in o Veliki noči. Poleg tega imajo 10 narodnih praznikov in dva cerkvena praznika (veliki petek in zahvalni dan v novembru). Pouk izostane ob nedeljah in navadno tudi vsako soboto. Če odštejemo vse počitnice, ostane še 170 učnih dni. Dopoldanski pouk se pričenja ob devetih in se konča opoldne; popoldne je pouk od dveh do štirih. Ako nastopi kak dan izreden zadržek, ali če odpade pouk radi izrednega dogodljaja, dajo vse ognjegasne stražnice tri četrt ure pred začetkom pouka posebna znamenja z rogovi, ki jih starši in otroci

prav dobro umevajo. Kratka šolska naznanila (spričala) dobé otroci ob koncu prvega in drugega semestra. (Bi bilo tudi pri nas svetovati. Op. poroč.) Tedensko je dolžan vsak učitelj poučevati 20 ur. V prostem času opravlja učiteljstvo še druga dela: nekateri so knjižničarji, časnikarji, drugi imajo posebne ure ob zimskih večerih, o počitnicah pa imajo takozvano počitniško šolo za nadaljno izobrazbo šoli odraslih otrok.

Živa potreba v Ljubljani je ustanovitev v a j e n š k e g a d o m a, kjer bodo mladeniči-vajenci dobili varno zavetišče, kjer bodo proste ure koristno uporabili ter jim nevarnosti ulice, ceste,

gostilne, kinogledišča in podobnega tinglangu ne bodo mogle toliko škodovati. Iskreni mladinojubi se za uresničenje te prekornostne naprave že dalj časa resno trudijo. Tudi dežela Kranjska hoče k velikim stroškom (proračunani so na 160.000 K) prispevati vsako leto 3000 kron, dokler ne bodo pokriti vsi stavbni stroški. To podporo mora vsakdo z veseljem pozdraviti.

Napravite avtomatične hranilnice po šolah! Po vseh monakovskih šolah se nahajajo takozvani »Sparautomaten«. V avtomat se vrže novčič za 10 stotink, iz njega pa pade znamka, ki se nalepi na posebno lepenko z 20 prostorčki. Ko je lepenka polna, jo sprejme dotični učitelj ter jo z učenčevim podpisom izroči mestni hranilnici. Na ta način so si leta 1912. šolski otroci 60 zavodov v Monakovem prihranili 45.000 mark. Zanimivo je, da glavnih vlog ni bilo na onih šolah, kamor zahajajo otroci premožnejših staršev, ampak na šolah ob periferiji in v predmestjih.

Deželni pomožni zaklad katoliškega učiteljstva na Ogrskem izkazuje koncem leta 1912. lepo premoženje, in sicer 202.757 K; fond za učiteljsko sirotišnico znaša 155.183 K. Nedavno je imel odbor za upravo tega premoženja občni zbor pod predsedstvom za učiteljski blagor vnetega pomožnega škofa dr. Julija Walterja, ki se je posebej hvaležno spominjal velikega dobrotnika kardinala Vaszarja ter predlagal, naj se mu pošlje vdanostni brzojavni pozdrav.

Za avstro-ogrsko šolo v Aleksandriji, katero vodijo slovenske šolske sestre, je dovolil deželni odbor kranjski 200 kron podpore, ker v to šolo hodijo tudi otroci slovenskih staršev.

Na gimnaziji v Kranju se je letos vpisalo samo 300 rednih učencev. Število dijakov nazaduje; početkom, ko je bila ustanovljena celotna gimnazija, je bilo ondi par let okrog 500 gimnazijcev. Gorenjski dijaki tiščijo na šentviško gimnazijo.

Ko bi vsi to spoznali... Nemški cesar je o priliki svojega jubileja izpregovoril tehtne besede, ki pričajo, da se hoče z vso vnemo ogrevati za dušni in telesni blagor šoli odrasle mladine. Re-

kel je: »Svežemu utrjenju mladine, pa tudi vsem, ki se zavzemajo za duševni in telesni procvit šoli odrasle mladine, bom tudi v bodoče posvetil svojo pozornost in svojo kraljevsko pomoč. Trdno se zanašam, da bo moč kmalu ustvariti enotno organizacijo, ki bo i meni dala priliko stopiti v ožji stik s to prevažno zadevo. Bog pa daj podjetju svoj obilni blagoslov v blagor naši mladini in na korist skupni domovini.«

XIV. mednarodni protialkoholni kongres, ki je bil sklican 22. septembra v Milanu, bo gotovo zopet nanovo poživil blagodejno in človekoljubno delo abstinentov in njih prijateljev za streznenje človeštva. Milanski kongres ni bil sklican za mase ljudstva, ampak je bil bolj akademičnega značaja, torej namenjen v prvi vrsti generalom protialkoholne vojske, a vsekako velike važnosti, kajti če bodo generali vztrajni, neupogljivi in neomahljivi, bo protialkoholni boj sicer počasi, a zmagovito prodiral. — Uradno je bilo na tem kongresu zastopanih 30 vnanjih držav. Navzoči so bili tudi trije Slovenci: Urednik J. Kalan, župnik A. Mrkun in prof. Kovačič iz Maribora.

Pomenljivi reki. Iz nekega vzgojnega lista, ki izhaja v Düsseldorfu, izvemo, da ima nemški cesar ob svoji pisalni mizi te-le značilne napise: »Bodi močan v bolesti! — Ne želi, česar ne moreš doseči. — Bodi zadovoljen z dnem, kakršen je. — Za tisoč bridkih ur ti bodi v tolažbo tista ura, ki je res lepa. — Kdor je nezaupljiv, dela krivico drugim in škoduje sam sebi. — Vsakega človeka moraš imeti za dobrega, dokler se ne prepričaš, da si v zmoti. — Svet je velik, mi pa smo tako majhni; ne pričakuj torej, da se bo vse okrog tebe vrtelo. — V vsaki stvarici, živi ali mrtvi, najdeš modro voljo vsevednega in vsemogočnega Stvarnika; nam malim manjka samo razuma, da bi to voljo razumevali.«

V šolskem odseku IV. katol. shoda so bile sprejete sledeče resolucije:

Katoliški shod v Ljubljani slovesno in glasno poudarja načelo, da se mora in more ljudska izobrazba vršiti le na podlagi materinega jezika.

Katoliški shod obžaluje, da avtonomni zastopi ob jezikovnih mejah na-

ravne te postave ne pripoznavajo. Katoliški shod obsoja v prvi vrsti postopanje šolskih oblasti na Koroškem, kjer se 100.000 slovenskih prebivalcev s silo odtujuje veri in narodnosti po nemških in utrakvističnih šolah.

Katoliški shod obsoja tako ravnanje šolskih oblasti kot protikulturno, nemoralno in protizakonito silo ter pozivlja državno upravo, naj državne zakone že enkrat izvaja tudi v prilog Slovincem.

Katoliški shod se zahvaljuje višjim pastirjem, ki pastirujejo poleg drugih narodnosti tudi kaj Slovincem, za njihovo pastirsko skrb, katero posvečujejo tudi katoliškim Slovincem. Nasprotniki katoliške Cerkve zahtevajo ob jezikovnih mejah za ljudske šole, ki jih pohajajo slovenski otroci, veronauk v jeziku, ki je otrokom tuj!

»**Največja moč na svetu** je ljubezen in ljudomilost«, tako se je izrazil nedavno sloveč jezuit. V teh besedah tiči ne samo velika in preizkušena resnica, ampak tudi važen nauk za vsakega pedagoga — svetnega ali duhovskega. Dostikrat se čuje, kako je ta in ta učitelj priljubljen pri mladini, dasi je sicer morda hud nasprotnik katehetov, sovražnik katoliškega gibanja in pristen svobodomislec. Otroci se ga pa oklepajo z vso zaupljivostjo in ljubeznijo. Odkod ta — rekel bi — nenaravna prikazen? Rešitev najdemo v zgorajšnjih besedah, ki naj bodo osobito za kateheta glasen opomin in nauk, ki mu pove, katere lastnosti naj mu nikdar in nikoli ne primanjkuje. Torej: Ne bevskaj, ne godrnjaj, ne rentaći, ne jezi se, ne zmerjaj zlasti, ko nič ne pomaga. Potrpi, kolikor moreš in kolikor je prav. Če si primoran, izreči kdaj ostrejše besede, naj spoznajo otroci, da jih narekuje ljubezen do njih. Odpusti, pozabi, prizanesi. Pokaži, da sovražiš zlo, ne pa osebe. **Ljubezen je v e l e m o č!**

Naraščaj šolskih otrok. V Nemčiji je od l. 1886. do 1911. število šolskih otrok napredovalo od 4,838.247 do 6,572.140. Na protestante pride 26,4%, na katoličane pa 53,2%. Število katoliških otrok se je zvišalo za 920.320, protestantskih pa samo za 809.046, dasi je protestantsko prebivalstvo mnogo moč-

nejše nego katoliško. L. 1886. je bilo še 66,3% vseh ljudskih šol protestantskih, l. 1911. pa odpade na protestantski del le še 58,9%, dočim so se katoliške šole dokaj pomnožile. Katoličani bodo v Nemčiji v doglednem času dosegli večino.

Nov oratorij. Skladatelj prvega slovenskega oratorija P. Hugolin Sattner ima v delu zelo obsežen in — kakor čujemo — izredno zanimiv oratorij »Oljka«. (Besedilo pesnika Simona Gregorčiča.)

Damska — akademija od sv. Križa v Freiburgu (Švica). Dne 19. julija 1913 je zaključila akademija deveto leto svojega delovanja. Vseh visokošolaric je bilo 40, ki se porazdele na razne narodnosti. Sedem dijakinj je napravilo državno preizkušnjo za višje šole (ženske realne in srednje šole). Predavanja so imeli vseučiliški profesorji freiburške univerze (20), dva profesorja iz drugih zavodov ter dve akademično izobraženi učiteljici. Znanstveni kurzi na tej akademiji imajo dvojen namen: 1. Da se usposobijo kandidatke za pouk na srednješolskih ženskih zavodih. 2. Da se izobrazijo po znanosti hrepeneče dame v strokah, ki so jim najbolj priljubljene. — Zimski semester 1913/14. se prične 21. oktobra.

Za katoliško šolo! Naučno ministrstvo je s 1. avgustom izpremenilo več določil evangelijske ustave z dne 9. decembra 1891. Tudi katoličane morajo zanimati nova določila, tičočna se evangelijske ljudske, oziroma meščanske šole. Ne glede na državno nadzorovalno pravico se podvržejo nadzorstvu in vodstvu pastorja in presbiterov, seniorjev in superintendentov. Za učitelja se more izvoliti in potrditi tisti, ki poleg državne učiteljske izkušnje in nravne neomadeževanosti tudi cerkveno živi. Evangelijske šole so zdaj postale strogo verske šole. Kar velja za protestante, naj velja tudi za katoličane. Kar zahteva država od učiteljskega osebja na evangelijskih šolah, naj bi zahtevala tudi od katoliškega učiteljstva.

Znani modernist Schnitzer v Monakovem, ki je bil do zadnjega še profesor pedagogike na bogoslovni fakulteti monakovskega vseučilišča, je zaprosil za pokojnino, ki se mu je s 1. oktobrom dovolila.

Ustanovitev samostojne slovenske državne gimnazije v Gorici. V nedeljo, dne 31. avgusta je dospel v Gorico cesarski odlok, ki zaukazuje ustanovitev popolne humanistične gimnazije s slovenskim učnim jezikom ter realne gimnazije z italijanskim in realne gimnazije z nemškim učnim jezikom. Stara gimnazija z nemškim učnim jezikom izumrje v sedmih letih in na njeno mesto stopi slovenska ter italijanska in nemška realna gimnazija. Slovenska gimnazija bo štela letos štiri razrede in se polagoma izpopolni. Imela bo potem poleg ravnatelja 14 definitivnih profesorjev. — Razredi bodo nameščeni v starem gimnazijskem poslopu v šolski ulici. — Goriška gimnazija bo najbolj slovenski državni zavod te vrste na Slovenskem. Učni jezik bo skozinskoz slovenski, a preskrbljeno je, da se dijaki temeljito priučijo tudi drugim modernim jezikom.

Novi poizkusi. Šolo, kjer se bo brez knjig poučevalo, bodo z novim letom ustanovili v Orange (država New-Jerfey S. A.) Namesto knjig se bodo v šoli posluževali kinematografskih slik. Pouk potom gledanja — tako pravi ustanovitelj te šole — je najnaravnejši, obenem so pa slike najboljše privlačna moč, ki bo pospeševala, da bodo otroci redno hodili v šolo. — »Nazadnje pa še učiteljev ne bo treba« — se je hudomušno pošalil nekdo, ko je slišal o tej novosti.

Vseučilišče za študentinje. Koncem tega meseca bodo blizu Pariza v mestu Neuilly otvorili katoliško vseučilišče za žensko mladino. S tem bodo katoličani zamašili zopet znatno vrzel. Osnovali bodo štiri fakultete. Učnih moči je dovolj na razpolago. Zavod bo opremljen popolnoma moderno. Pokroviteljstvo je prevzel kardinal Amette. V pomoč so mu prideleni ustanovitelji, člani akademije znanosti: Lamy, Bazin, Pavel Bourget, grof de Mun ter mnogo katoliških senatorjev in poslancev kakor tudi dam iz najvišjih krogov.

Doba elementarnega pouka. Ljudsko-šolski pouk traja samo tri leta (od 6. do 9. leta) v Italiji in na Španskem; šest let

(od 6. do 12. leta) na Ogrskem, Bolgarskem, v Mehiki, Chile ter raznih severo- in južnoameriških provincah in državah; sedem let (od 6. do 13. leta) na Bavarskem, Francoskem in v Belgiji, (od 7. do 14. leta) na Danskem, Švedskem in Norveškem, na Virtemberškem in v Rumuniji; osem let (od 6. do 14. leta) v Avstriji, na Pruskem, Saškem, v Švici, Kanadi, Argentini, na Japonskem. (Šolska obveznost v Avstriji je na podstavi § 75. državne postave o ljudski šoli z raznimi deželnimi zakoni tu in tam nekoliko izpremenjena.)

Šolska obveznost je vpeljana točasno v petnajstih državah in v šestih teritorijih Severne Amerike. Šolske obveznosti še nimajo v Belgiji, na Nizozemskem, Portugalskem, v Rusiji, Turčiji, na Finskem, v južnoafriških republikah, v Kalandiji, v Egiptu, v Vzhodni Indiji, na Kineškem, v Braziliji, v Uruguayu, Kolumbiji, v Venezueli, Peru, v Boliviji in še v mnogih državah Azije in Afrike.

Šolska politika na Španskem. Romanones, španski ministrski predsednik, je pretkan mož. Ko se je čulo, da hoče vlada odpraviti obligatnost verouka iz ondotnih šol, je zavriščalo med katoliškim prebivalstvom. Razglasilo se je, da hočejo katoličani proti tej nameri prirediti velikansko protestno zborovanje, ki bi se imelo izvršiti na cvetno nedeljo. Kaj se zgodi? Vlade se povsod boje takih protestov, ker napravijo velik vtis na ljudstvo. Tako je bilo tudi na Španskem. Romanones je delal in dosegel, da se je protestno zborovanje na negotov čas odložilo. Trobil je namreč na spravno pozavno in trdil, da hoče poprej obravnavati s sv. stolico, da naj ima višja duhovščina nekoliko zaupanja v njegove dobre namene (!) itd. Še celo to laž so znali vladinovci spraviti v liste, kakor da bi bil papež sam ustavil protestno zborovanje. Tako skuša Romanones katoličane zopet uspavati, da bo mogel prilično prodreti s svojimi zakoni, po katerih bi se razkristjanila šola na Španskem.

Slovstvo in glasba

Lexikon der Pädagogik. Im Verein mit Fachmännern und unter besonderer Mitwirkung von Prof. Dr. O. Willmann herausgegeben von E. M. Roloff, Lateinschulrektor. In 5 Bänden. Verlag Herder, Freiburg und Wien 1913. 2. Band. Fortbildung bis Kolping. (XII S. u. 1344 Sp.) Geb. in Halbsaffian K 19'20, in Steifleinen-Einband K 16'80.

V založbi Herderjevi je izšel drugi zvezek znamenitega dela »Lexikon der Pädagogik«. Prvi zvezek je bil vsestransko z iskrenostjo sprejet, o tem pričajo laskave izjave vseh pedagoških, učiteljskih in katehetskih časopisov in revij; nebroj takih izjav je priloženih II. zvezku kot znak, da bo to epohalno delo prodrlo z enakim uspehom kot Herderjev »Konversations-Lexikon«.

Kot največjo prednost tega pedagoškega leksikona hvalijo mojstrsko koncentracijo in dobro premišljeno dispozicijo ogromne tvarine, ki jo bo vsled tega moč združiti v petih zvezkih. — Temelj krščanskega naziranja, ki so ga vpoštevali vsi številni strokovnjaški sodelavniki, daje vsemu delu pečat splošne in stanovitne veljavnosti. Kljub temu se pa odlikuje novi leksikon po strogi objektivnosti in stvarnosti ter po znanstvenih obliki in točnosti. Če še omenjamo, da sodeluje pri tem delu pod vodstvom strokovnjaka E. M. Roloffa 250 v teoriji in praksi izkušenih, priznanih veščakov, sodimo, da je s tem dovolj označena vrednost in izbornost Herderjevega pedagoškega leksikona.

Tudi veroučitelji bi se morali zanimati za to dragoceno knjigo ter jo z veseljem pozdraviti; kajti v leksikonu za pedagogiko najdejo zanesljive podatke o vseh teoretičnih in praktičnih problemih pedagogike kakor tudi katehetike; tu dobi vsakdo najboljšega svetovalca v vseh vzgojnih vprašanjih. Katehetsko slovstvo narašča čedalje bolj; težko je, da bi človek imel vpogled v vse novosti. Ta najnovejša enciklopedija pa je nekako nadomestilo za vse; tu

najdemo nekaj »summarium« o vseh novejših vprašanjih katehetike in pedagogike. Kot specialno katehetske članke poudarjamo sledeče (I. zv.): Alexandrinische Katechetenschule, Andacht, Antiochenische Katechetenschule, Apologetik, Askese und Erziehung, Beichtspiegel, Beichte und Beichtunterricht, Bibel, Bibelkunde, Biblische Geschichte, Deharbe, Erbsünde, Firmung.

O bogati in točni vsebini naj priča n. pr. snov, ki je razvrščena pod besedo »Katechese«. (II. Band, p. 1098 sq.) Tu najdeš najprej razpravo, ki ti pojasni pojem in nalogo kateheze. Nato slede vrste katekizovanja, navodila za katekizovanje, razne metode od 16. stoletja dalje. Najbolj obširno je razložena najnovejša, takozvana monakovska metoda; omenja pa seveda tudi nasprotnike te metode. Nato pride še posebno poglavje o biblični katezezi in o njenem razmerju s katekizmom. Zanimiva je osobito razprava o katehetskih društvih, ki nato sledi. Poleg zgodovine je navedena statistika posameznih katehetskih društev. Tudi naše slovensko društvo katehetov je kratko, a točno opisano. Katehetika in katekizmi imajo zopet posebna poglavja... Toliko smo hoteli omenjati, da se čitatelji lahko prepričajo o vrlini omenjenega leksikona, ki ga z mirno vestjo priporočamo ne le učiteljskim knjižnicam, ampak še prav posebno duhovnikom, ki s to knjigo lahko nadomeste sto in sto drugih.

Die Erziehung der Jugend in den Entwicklungsjahren. Von Dr. Jakob Hoffmann, Gymnasialprofessor und Religionslehrer. Zweite und dritte Auflage. 8°. (XVI u. 280 S.) Freiburg & Wien 1913, Herdersche Verlagshandlung. K 3'36, geb. K 4'20.

Doba telesnega razvoja, takozvana razburkana doba v človeškem življenju — koliko težkih nalog za resnega vzgojitelja! Obnašanje mladeniča, deklice v teh letih je navadno tako dvomljivo, napačno ravnanje odgojiteljevo je tako

usodepolno, da je treba iskati sveta. Knjig, ki obravnavajo ta del vzgojeslovja, se ne manjka; toda večinoma so pomanjkljive, zlasti ker večinoma puščajo vne- mar verstveno plat človeške narave in vzgojnega dela. To praznoto je pa izpolnil monakovski profesor dr. J. Hoffmann. Njegova knjiga je — rekel bi — prva, ki obravnava celotno vzgojo mladine v oni dobi, ki je odločilna za vso poznejšo dobo. Hoffman je mož, ki se že 32 let peča z vzgojo srednješolske mladine, ki je preštudiral okrog sto tozad- evnih pedagoških knjig (navaja jih v za- četku svojega dela), poleg tega je pa raz- poslal svojim nekdanjim gojencem pose- bne vpraševalne pole, ki so mu donesle mnogo zanimivih pojasnil. Že po- vršen pregled značilnih naslovov priča, da je knjiga pisana za prakso. Potrebna je vsem odgojiteljem, ki se zavedajo svoje odgovornosti. Koliko napak napravijo starši, učitelji, voditelji zavodov, koliko- krat pokaze vso vzgojo in zamore vse prizadevanje, ker so izvrševali svoj pok- lic brez znanja fizioloških razmer one tako nevarne dobe pri mladini. Hoff- mannova knjiga, ki je v malo tednih po prvi izdaji bila neizpremenjeno natis- njena v drugi in tretji izdaji, bo oskrbela vsem potrebna in trezna pojasnila in na- vodila.

Geschichte der Pädagogik mit be- sonderer Berücksichtigung des Volksschulwesens für Lehrer- seminarien und zur Fortbildung der Lehrer von Heinrich Baumgartner weil. Seminardirektor in Zug.

Zweite, verbesserte Auflage bearbeitet von Vinzenz Fischer, Prof. am Lehrer- seminar in Hitzkirch, Freiburg im Breis- gau und Wien 1913. Herdersche Verlags- handlung. K 3'36, geb. K 3'96.

Henrik Baumgartner je znan katoli- ški pedagog (1846 — 1904). Učenjaški krogi ga prištevajo med prve veljake na pedagoškem polju. V dolgoletni praksi pridobljeno znanje je zapustil tudi po- tomcem, kajti spisal je več priznani- dobrih pedagoških del. Nedavno je pro- fesor Fischer objavil predelano 3. izdajo njegove knjige »Unterrichtslehre«; isti učenjak je sedaj izpopolnil in šolski upo- rabi primerno uredil tudi Baumgartner- jevo zgoraj navedeno zgodovino p e d a g o g i k e. Knjiga se odlikuje po objektivnosti: vpoštevajo se predvsem katoliški pedagogi, ne zavračajo se vpo- števanja vredni protestantski znanstve- niki. Dobro se sprejemlje, slabo zavrača. Pisatelj se je ravnal po načelu: Omnia probate, quod bonum tenete. Precej ob- širna knjiga je razdeljena v dva dela: I. Die vorchristliche Zeit. II. Die christ- liche Zeit. Drugi del je razvrščen v šest dob. Pisatelj ocenjuje v tem delu pred- vsem nemške pedagoge (katoliške in pro- testantske) deloma pa tudi inozemske: italijanske, francoske, belgijske. Podatki o posameznih pedagogih so kratki, točni, jedrnati. Razvrstitev v vsakem življenje- pisu je ta-le: Življenje, pedagoški spisi, pedagoška načela, pomen. — Ta nova pedagoška publikacija Herderjeva se mora brez dvoma prišteti med prve in najboljše med mnogimi sovrstnicami.

Listnica uredništva

Listnica uredništva. Gg. sotrudnike, ki so se zadnji čas oglasili z daljšimi

spisi, prosimo potrpljenja. Pride prilično vse na vrsto.

Razpis učiteljskih služb

V novomeškem šolskem okraju: Razpisujejo se v stalno nameščenje službe voditeljev v Ambrusu, Gaberjih in Selih pri Šumberku, Šmihelu pri Žužemberku in na Žvirčem; službe učiteljev, oziroma učiteljic na dekliški petrazrednici v Novem mestu, na trirazrednici v Stopičah, na dvorazrednici v Podgradu. Rok do 20. novembra 1913.

V kočevskem okraju: Na v dvorazrednico razširjeni ljudski šoli pri Svetem Gregoriju je razpisano nadučiteljsko mesto. Prošnje do 20. oktobra. — Na dvorazredni utrakvistični šoli v Travi se bo oddalo drugo učiteljsko mesto. Prošnje do 28. oktobra.

K št. 1204/m. š. sv.

Razpis službe.

Na mestni nemški dekliški osemrazrednici v Ljubljani je vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 12. septembra 1913 pod številko 5986 stalno popolniti izpraznjeno mesto stalne učiteljice s sistemiziranimi službenimi prejemki.

Prosilcam za omenjeno službeno mesto je pravilno opremljene prošnje po predpisani službeni poti vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem najkasneje do 31. oktobra 1913.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

dne 3. oktobra 1913.

Opozorilo. Gg. veroučitelje, ki so bili letos nanovo nastavljeni in so sredi septembra začeli orati ledino na praktičnem katehetskem in vzgojnem polju, opozarjamo, da si naroče »Podrobni načrt za poučevanje vero-

nauka na ljudskih šolah. Dodatek: Podrobni načrt za ponavljalne šole.« Izdalo in založilo »Društvo slov. katehetov«. V Ljubljani 1910. — Naroča se v Katoliški bukvarni. Cena izvodu 80 vinarjev.

Novi člani »Slomškove zveze«. Da ne bo povpraševanja, kateri priglašenci so bili nanovo sprejeti v našo zvezo, bomo na tem mestu vselej sproti objavljali imena novih članov in članic. Pripomnimo, da so vsi novosprejeti člani po društvenih pravilih obvezani, da postanejo naročniki »Slovenskega Učitelja«.

V odborovi seji dne 16. julija 1913 so bili sprejeti sledeči gg. in gdčne.: Ditingger Marija, učit. v št. Vidu pri Zatičini; Vode Angela, učit. v Ligojni; Šketelj Mici, učit. v Kolovratu; Veselič Marija, učit. na Vrhpolju pri Vipavi; Prešern Ivana, učit. v Slavini; Poljšak Srečka, učit. v Stari lipi pri Vinici; Potočnik

Marijanica, učit. v št. Vidu pri Vipavi; Jeglič Mimica, radov. pri Sv. Petru v Ljubljani; Kopitar Elizabeta, učit. v Šmihelu pri Nov. mestu; Andrejčič Olga, učit. v Dol. Karteljevem pri Mirni peči; Merala Leopoldina, učit. abit.; Kovač Marija, učit. abit.; Tepina Valentina, učit. abit. v Radovljici; Zadnik Agneza, učit. abit. v Ribnici; Draksler Iva, učit. v Dol. Karteljevem; Kavčič Beti, učit. na Vačah; Weiß Alojzija, pom. učit. v Ljubljani; Večaj Hedvika, učit. v št. Juriju pri Grosupljem; Verbic Alojzija, učit. na Brezovici; Toplikar Erna, učit. na Viču; Mohar Pavla, radov. pri D. M. v Polju; Plevelj Olga, Petrič Marija, Kosec Ana, Kredar Amalija, Stiene Hermina, učit.

abit. v Ljubljani; Mahorčič Marica, učit. v šturji; Gorišek Karel, učit. v Zatičini; Gröbner Milka, učit. v Planini pri Raketu; Cigoj Marija, učit. v Knežaku; Gržina Marija, učit. v Harijah. — Dva člana sta bila izključena.

V seji dne 5. avgusta 1913 so se sprejeli na novo: Gospodarič Jakob, učit. v Radečah pri Zidanem mostu; Zakrajšek Josip, naduč. na Blatni Brezovici; Barle Marica, učit. v Prečni; Munda Ivanka, učit. v Prečni; Znanc Josipina, učit. v Podgradu; Hafner Krista, učit. v Žabnici; Čuk Ivanka, učit. na Vrhpolju; Breznikar Josip, učit. na Raki. — Črta se ena članica.

